

Varovaisuusperiaatteen riskit: lapset ja nuoret pandemiassa

Avoin eettinen foorumi 6.9.2021

Silja Kosola

LT, nuorisolääketieteen dosentti

Mikä varovaisuusperiaate?

- ▶ YK, Rion ilmastopöytäkirja 1992: oikeus toimia, vaikka näyttö ilmiöstä ei vielä sitova, jos seuraukset ilmiöstä vakavia tai palautumattomia
- ▶ Unesco: Jos ihmisen toiminta voi johtaa kohtuuttomiin seurauksiin, jotka tieteellisesti mahdollisia mutta epävarmoja, ryhdyttävä toimenpiteisiin seurauksien välttämiseksi

Varovaisuusperiaatteen historia

- ▶ Taustalla tapauksia, joissa oppi tuli jälkijunassa
  - ▶ DDT:n laajamittainen käyttö (oksentelu, vapina)
  - ▶ Lyijyn lisääminen bensaan (hallusinaatiot, aivovaurio)
  - ▶ Passiivisen tupakoinnin haitallisuus (syövät, COPD)
- ▶ Hyväksytty käyttö: kasvuhormonilla kasvatettu liha, katkarapuverkot

Varovaisuusperiaatteen väärinkäyttö

- ▶ Professori Jouko Tuomisto: ”Epävarmat riskit yliarvioidaan varmojen riskien kustannuksella”
- ▶ Käänteinen todistamistaakka: kaikkea, mitä ei ole todistettu turvalliseksi, pidetään vaarallisena
  - ▶ Kaiken haitan puuttumisen osoittaminen mahdotonta!
- ▶ Riskien hallintaan, ei riskin arviointiin

Tuomisto. Arsenikista öljyyn - 100 kysymystä ympäristöstä ja terveydestä.
Duodecim 2020.

Muut pandemiat lasten maailmassa

- ▶ Lihavuus: lihavien lasten määrä 8-kertaistunut 40 vuodessa
  - ▶ Lihavia jo enemmän kuin nälkää näkeviä
- ▶ Mielenterveysongelmat
  - ▶ Suomessa yleisin työkyvyttömyyden syy <30-vuotiailla
  - ▶ Nuorten miesten itsemurhat yleisempiä kuin muissa teollistuneissa maissa
- ▶ Laatupainotetut elinvuodet: elinajanodote x elämänlaatu (QALY, DALY)

Kustannusten arviointi

- ▶ Maskit, käsineet, käsidesi
- ▶ Testaus, jäljitys, karanteenit, rokotukset...
- ▶ Tehohoito, sairauslomat

- ▶ Todelliset kustannukset: ne toiset hoidot ja vaihtoehdot, jotka jäivät toteuttamatta!

Riskit puntarissa

- ▶ Riski kohtalaisen tunnettu: lapset harvoin sairaalaan
- ▶ Riski tuntematon: lasten long covid

- ▶ Riskit hyvin tunnettu
  - ▶ Lähiopetus vs. etäopetus
  - ▶ Arkiliikunta ja liikuntaharrastus vs. liikkumattomuus
  - ▶ Yhteisöllisyys vs. yksinäisyys

Lewis. Long COVID and kids. Nature news 2021
Lyyra ym Lääkärilehti 2019; af Geijerstam ym BMJ Open 2021;
Maestrales ym Int J Psychology 2021; Child Mind Institute

Mitä muuta lapsilta ja nuorilta jäi pois?

- ▶ Neuvola, kouluterveydenhuolto, kirjastot, uimahallit...
- ▶ Vauvauinti, muskarit
- ▶ Kuorot, orkesterit, partioleirit
- ▶ Penkkarit, vanhojen tanssit, fuksiaiset...

Lasten ja nuorten tarpeet ensin!

- ▶ Kasvurauha
  - ▶ Ei liian suuria vaatimuksia liian aikaisin!
- ▶ Turvallinen arki
- ▶ Tulevaisuuden toivo